

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 27/12

Λουξεμβούργο, 15 Μαρτίου 2012

Απόφαση στην υπόθεση C-453/10
Jana Pereničová και Vladislav Perenič κατά
SOS financ spol. s r. o.

Η εθνική νομοθεσία μπορεί να προβλέπει την ακυρότητα της σύμβασης που έχει συναφθεί μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή και περιέχει καταχρηστικές ρήτρες, αν έτσι διασφαλίζεται καλύτερα η προστασία του καταναλωτή

Το δίκαιο της Ένωσης, μολονότι καταρχήν αποσκοπεί μόνο στην εξάλειψη των καταχρηστικών ρητρών, επιτρέπει εντούτοις στα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν στον καταναλωτή μεγαλύτερη προστασία από την προβλεπόμενη από το δίκαιο αυτό

Η οδηγία 93/13¹ προβλέπει ότι οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή που έχουν υπαγορευθεί από τον επαγγελματία δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή. Μια ρήτρα θεωρείται καταχρηστική, όταν, παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από τη σύμβαση. Η σύμβαση που περιέχει καταχρηστική ρήτρα εξακολουθεί πάντως να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τη ρήτρα αυτή.

Η J. Pereničová και ο V. Perenič έλαβαν δάνειο ύψους 150 000 σλοβακικών κορωνών (SKK) (4 979 ευρώ) από την SOS, η οποία είναι μη τραπεζικό πιστωτικό ίδρυμα που χορηγεί καταναλωτικά δάνεια βάσει τυποποιημένων συμβάσεων προσχώρησης. Βάσει αυτής της σύμβασης καταναλωτικής πίστης, το δάνειο θα εξοφληθεί σε 32 μηνιαίες δόσεις των 6 000 SKK (199 ευρώ), ενώ η τριακοστή τρίτη δόση θα ανέρχεται στο ποσό της χορηγηθείσας πίστωσης. Οι οφειλέτες δηλαδή οφείλουν να επιστρέψουν ποσό 342 000 SKK (11 352 ευρώ).

Το συνολικό ετήσιο πραγματικό επιτόκιο (ΣΕΠΕ) του δανείου –δηλαδή το σύνολο των εξόδων για την πίστωση που βαρύνουν τον καταναλωτή– καθορίστηκε με την εν λόγω σύμβαση σε 48,63 %, ενώ, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του σλοβακικού δικαστηρίου που έχει υποβάλει στο Δικαστήριο την αίτηση έκδοσης προδικαστικής απόφασης, το επιτόκιο αυτό ανέρχεται στην πραγματικότητα σε 58,76 %.

Η J. Pereničová και ο V. Perenič άσκησαν αγωγή ενώπιον του Okresný súd Prešov (Σλοβακία), με την οποία ζητούν να αναγνωρισθεί ότι η σύμβασή τους περιέχει πολλές καταχρηστικές ρήτρες, όπως είναι π.χ. η ανακριβής αναγραφή του ΣΕΠΕ, και ότι η σύμβαση αυτή είναι εξ ολοκλήρου άκυρη.

Το σλοβακικό δικαστήριο υποβάλλει στο Δικαστήριο το ερώτημα αν η οδηγία τού επιτρέπει να διαπιστώνει την ακυρότητα της σύμβασης που συνάπτεται με καταναλωτή και περιέχει καταχρηστικές ρήτρες, όταν η λύση αυτή είναι ευνοϊκότερη για τον καταναλωτή. Συγκεκριμένα, όπως διευκρινίζει το αιτούν δικαστήριο, σε περίπτωση αναγνώρισης της ακυρότητας, οι ενδιαφερόμενοι καταναλωτές θα είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν μόνο τόκους υπερημερίας, με επιτόκιο 9 %, και όχι το σύνολο των εξόδων για τη χορηγηθείσα πίστωση, τα οποία υπερβαίνουν κατά πολύ τους εν λόγω τόκους.

Το Δικαστήριο, με την απόφασή του, υπενθυμίζει καταρχάς ότι σκοπός της οδηγίας είναι η εξάλειψη των καταχρηστικών ρητρών που περιέχονται στις συμβάσεις που συνάπτονται με

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

καταναλωτές και η κατά το δυνατόν διατήρηση του κύρους της σύμβασης ως συνόλου και όχι η ακύρωση όλων των συμβάσεων που περιέχουν τέτοιες ρήτρες.

Στη συνέχεια το Δικαστήριο τονίζει, όσον αφορά τα κριτήρια με βάση τα οποία εξακριβώνεται αν μια σύμβαση μπορεί πράγματι να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες, ότι η προσέγγιση του ζητήματος πρέπει να είναι αντικειμενική, υπό την έννοια ότι η κατάσταση στην οποία τελεί ο ένας από τους συμβαλλόμενους, εν προκειμένω ο καταναλωτής, δεν μπορεί να θεωρείται ως το αποφασιστικό κριτήριο για τη μελλοντική τύχη της σύμβασης. Κατά συνέπεια, η οδηγία δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά την εξακρίβωση του ζητήματος αν μια σύμβαση που περιέχει μία ή περισσότερες καταχρηστικές ρήτρες μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες, μόνο τα ευνοϊκά αποτελέσματα που θα είχε για τον καταναλωτή η ακύρωση ολόκληρης της σύμβασης.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει πάντως ότι η οδηγία προέβη μόνο σε μερική και κατ' ελάχιστο περιεχόμενο εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών περί καταχρηστικών ρητρών, αναγνωρίζοντας ταυτοχρόνως στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να διασφαλίζουν υπέρ των καταναλωτών υψηλότερο επίπεδο προστασίας από εκείνο που προβλέπει η ίδια. Κατά συνέπεια, **η οδηγία δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν με τη νομοθεσία τους, τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης, ότι επιτρέπεται η ακύρωση ολόκληρης της σύμβασης που έχει συναφθεί μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή και περιέχει μία ή περισσότερες καταχρηστικές ρήτρες, αν η ακύρωση αυτή παρέχει τελικά καλύτερη προστασία στον καταναλωτή.**

Τέλος, το Δικαστήριο δίδει την απάντηση ότι μια εμπορική πρακτική που συνίσταται στην αναγραφή στη σύμβαση χορήγησης πίστωσης ενός ΣΕΠΕ μικρότερου από το πραγματικό αποτελεί εσφαλμένη πληροφορία ως προς το συνολικό κόστος της πίστωσης, η οποία πρέπει να χαρακτηριστεί ως παραπλανητική εμπορική πρακτική, κατά την έννοια της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές², εφόσον οδηγεί ή ενδέχεται να οδηγήσει τον μέσο καταναλωτή να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε. Κατά το Δικαστήριο, η διαπίστωση αυτή, μολονότι μπορεί να ληφθεί υπόψη, μεταξύ άλλων στοιχείων, για να εξακριβωθεί αν οι ρήτρες μιας σύμβασης είναι καταχρηστικές σύμφωνα με την οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες, δεν αποδεικνύει πάντως αυτόματα, και μάλιστα από μόνη της, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών αυτών. Πριν δηλαδή από τον χαρακτηρισμό των επίμαχων ρητρών, πρέπει να εξετάζονται όλες τις περιστάσεις της οικείας περίπτωσης. Ομοίως, η διαπίστωση ότι μια εμπορική πρακτική είναι αθέμιτη δεν έχει άμεσες συνέπειες επί του ζητήματος αν η σύμβαση ως σύνολο είναι έγκυρη.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

² Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 149, σ. 22).